

Ha a megbízhatósági vizsgálat során a büntetés-végrehajtási zászlós hivatali (szolgálati) beosztását kihasználva azt a látszatot kelti, hogy egy, a média érdeklődésének középpontjába került fogvatartottról bizalmas információkat hajlandó közölni, és saját kezdeményezésére a védelmi tisztől kapott pendrive-ra adatokat visz fel, amit a védelmi tisztnek át is ad, továbbá vállalja, hogy egy ellenőrizhetetlen telefonszámon további adatokat szolgáltat és mindezt jogtalan előnyt fogad el, elköveti a hivatali vesztegetés elfogadásának büntetettét [Btk. 294. § (1) bek.].

- [1] A törvényszék katonai tanácsa a 2016. november 28. napján kihirdetett ítéletével a volt büntetés-végrehajtási zászlós vádlottat bűnösnek mondta ki hivatali vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 294. § (1) bek.], ezért egy év két hónap, végrehajtásában két év próbaidőre felfüggesztett börtönre és lefokozásra ítélte azzal, hogy a vádlott a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró ítélőtábla katonai tanácsa a 2017. szeptember 4. napján meghozott ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatta és a vádlottat a hivatali vesztegetés elfogadása büntetnének vádjá alól felmentette.
- [3] A másodfokú ítélet ellen a fellebbviteli főügyészség terjesztett elő másodfellebbezést, a vádlott bűnösségének megállapítása és vele szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés, pénzbüntetés és lefokozás alkalmazása érdekében.
- [4] Megítélése szerint téves a másodfokú bíróság azon álláspontja, miszerint a védelmi tisztnek nem volt tényleges vesztegetési szándéka, ezért a vádlott cselekménye bizonyítottsága esetén sem tudta volna kifejteni azt a káros hatást, amely miatt veszélyes lenne a társadalomra. Tévesnek tartotta a másodfokú bíróság azon érvelését is, hogy a megbízhatósági vizsgálat az érintett szervezetek és a védett állomány belügye.
- [5] Véleménye szerint a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 7/A. § (1) bekezdése alapján a védelmi tiszt szándékának ténylegesen nem bűncselekmény elkövetésére, hanem arra kell irányulnia, hogy mesterségesen létrehozzon egy valóságosan is előforduló feltételezhető élethelyzetet. A megbízhatósági vizsgálat sajátja, hogy a hatóság az eseményeket végig ellenőrzés alatt tartja, annak pedig, hogy ez a vizsgálat az érintett szervezet és a védett állomány belügye, ellentmond az Rtv. 7/C. § (1) bekezdése és a Be. 171. § (2) bekezdése, amelyek a feljelentési kötelezettséget tartalmazzák.

- [6] A fellebbviteli főügyészség a megtámadott határozat hatályon kívül helyezésére nem látott okot, arra nézve pedig, hogy a vádlott és a védelmi tiszt milyen módon került kapcsolatba, azt indítványozta, hogy a Kúria a védelmi szolgálattól a harmadfokú eljárás keretében szerezze be a szükséges iratokat.
- [7] A Legfőbb Ügyészség az ügyészi másodfellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn.
- [8] Egyrészt indítványozta, hogy a Kúria az elsőfokú bíróság által nem a tényállásban, hanem az ítélet indokolásának más részében szereplő tényeket tekintse a tényállás részének, másrészt nem tartotta fenn az ügyészi fellebbezésnek a megalapozatlanság kiküszöbölésére tett indítványt.
- [9] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság meggyőző indokát adta annak, hogy miért alapította a tényállást a vádlott ténybeli beismerő vallomására, a védelmi szolgálat jelentésére, az elfogásról készült jelentésre, a bankjegyek azonosításáról szóló jegyzőkönyvre és más okirati bizonyítékokra, ezért nem osztotta a másodfokú bíróság azon álláspontját, hogy a tényállás részben megalapozatlan.
- [10] A másodfokú bíróságnak a vádlott bűnösségének hiányára levont, lényegében a Kúria Bhar.I.520/2017/3. számú végzésén alapuló jogi következtetését tévesnek tartotta. Álláspontja szerint a Kúria hivatkozott végzéséhez képest a jelen ügyben irányadó tényállás eltérő. A megbízhatósági vizsgálat indoka az volt, hogy a vádlott több esetben azt a kijelentést tette, miszerint anyagi ellenszolgáltatásért cserébe a börtönbe bármit be tud vinni vagy onnan ki tud hozni, és a vádlott nem csak a védelmi tiszt által kért információkat szolgáltatta, illetve kívánta szolgáltatni, hanem ezen túlmenően, saját kezdeményezésére a védelmi tiszt által adott és ellenőrizhetetlen telefonszámon további együttműködésre is hajlandó lett volna.
- [11] Hivatkozott a Kúria Bhar.I.520/2017/3. számú végzésében – nyilván nem teljes körűen – felsorolt azon határozatokra, amelyekben a megbízhatósági vizsgálat lefolytatása során a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapították. Álláspontja szerint az idézett jogeseteket tartalmazó sorba feltétlenül beilleszthető a jelen ügy, amelynek vádlottja eleve hajlandónak mutatkozott arra, hogy anyagi ellenszolgáltatásért cserébe a börtönbe bármit bevigyen vagy onnan kihozzon, valamint a kapott telefonszámra további adatok szolgáltatására magától vállalkozott.
- [12] Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a ítélet tábla katonai tanácsának másodfokú felmentő ítéletét változtassa meg, a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 294. § (1) bekezdés II. fordulata szerinti hivatali vesztegetés elfogadása büntetében, a büntetékiszabási

körülmények közül mellőzze a ténybeli beismerő vallomást, valamint azt, hogy hosszabb ideje áll önhibáján kívül büntetőeljárás hatálya alatt, és vele szemben szabjon ki végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést, azt végrehajtása elrendelése esetén börtönben kell letölteni azzal, hogy abból a kétharmad rész letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, valamint ítélje lefokozásra. A másodfokú ügyésznek a pénzbüntetés kiszabására vonatkozó indítványát nem tartotta fenn.

- [13] A bejelentett másodfellebbezés a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel joghatályos, ezért annak elbírálására a Kúria a Be. 393. §-a alapján nyilvános ülést tűzött ki.
- [14] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség a másodfellebbezését az írásbeli indítványával egyezően fenntartotta, a vádlott védője pedig a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.
- [15] A Kúria mint harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első- és másodfokú eljárással együtt bírálta felül.
- [16] Ennek során – a másodfokú bírósággal egyezően – megállapította, hogy az első fokon eljáró bíróság eljárási szabálysértést vétett, amikor az ügy bíróságra érkezését követően csak több mint egy évvel intézkedett az ügy tárgyalásra kitűzése iránt. Egyebekben azonban az elsőfokú bíróság maradéktalanul betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit, ahogy a másodfokon eljáró ítélőtábla is.
- [17] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást részben megalapozatlannak találta, mivel első fokon nem folyt bizonyítás arra, hogy a korábbi bizalomépítési időszakban mennyire került a vádlott egyfajta függő helyzetbe a védelmi tiszttól, nem folytattak-e a vádlottal szemben korábban megbízhatósági vizsgálatot, ennek pedig álláspontja szerint a befolyástól, korlátozástól mentes döntési szabadság kérdésében jelentősége lett volna.
- [18] Az ítélőtábla ettől függetlenül nem tartotta szükségesnek az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, mivel „álláspontja szerint a vádiratban rögzített tényállás alapján annak bizonyítottsága esetén sincs lehetősége a vádlott bűnösségének megállapítására”.
- [19] A Kúria az ítélőtábla ezen érveivel kapcsolatban a következőkre mutat rá:
- [20] Egyrészt akkor, ha másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, annak mértékétől függően köteles kiküszöbölni a megalapozatlanságot. Nem mentesül e kötelezettség alól akkor sem, ha a bűnösség kérdésében az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontot foglal el.

- [21] Az esetleges korábbi megbízhatósági vizsgálatról okiratokat lehetett volna beszereznie, és az alapján a tényállást kiegészíthette volna, másrészt éppen az a bizalomépítő szakasz, amire hivatkozott, a megbízhatósági vizsgálat törvényes lefolytatására is kihatással van. Ennek pedig azért van jelentősége, mert a megbízhatósági vizsgálat törvényességének vizsgálata adott esetben a bizonyítási eszköz törvényes vagy jogellenes voltára is kihathat.
- [22] Másrészt a másodfokú bírósági eljárásban nem a vádirati tényállásnak, hanem a bíróság által megállapított ítéleti tényállásnak van jelentősége. A vádirat alapján ugyanis kizárólag az elsőfokú bíróságnak van lehetősége – a tárgyalás előkészítése során – az eljárást megszüntetni azért, mert a vádirati tényállás szerinti cselekmény nem bűncselekmény.
- [23] Azonban a Kúria – a Legfőbb Ügyészség által módosított tartalommal fenntartott fellebbezésnek megfelelően – az elsőfokú ítélet tényállását túlnyomó részben felderítettnek találta, ezért a ítélet tábla ítéletének harmadik oldaláról a negyedik bekezdést – mely szerint az elsőfokú katonai tanács által rögzített tényállás megalapozatlan – mellőzi.
- [24] Az elsőfokú ítéleti tényállást a Be. 388. § (2) bekezdésére figyelemmel az iratok alapján csak annyiban helyesbíti, illetve egészíti ki, hogy a büntetés-végrehajtási zászlóssal szemben a Nemzeti Védelmi Szolgálat a megbízhatósági vizsgálat tartamát 2015. január 28. és 2015. február 11. közötti időben jelölte meg.
- [25] Emellett következetes gyakorlatának megfelelően a tényállás részének tekinti az elsőfokú bíróság által az elsőfokú ítélet 4. oldal második bekezdésében rögzített azon tényeket, mely szerint a vádlott azt a látszatot keltette, hogy konkrét ismeretekkel bír P. T. fogvatartásának körülményeiről, ezért értesíteni tudja elszállításának lehetséges időpontjáról az NVSZ munkatársát, amennyiben kap tőle egy ellenőrizhetetlen telefonszámot. A telefonszámot a vádlott meg is kapta, amelyet zubbonya zsebébe tett, azonban az elfogásakor azt nála nem találták meg. A P. T.-vel kapcsolatos információk átadása révén a vádlott további együttműködésre is hajlandó lett volna.
- [26] Az iratok alapján történt kiegészítéssel – a fentiekre is figyelemmel – a Kúria az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást fogadta el harmadfokú ítélkezése alapjául.
- [27] E tényállásra figyelemmel az ügyészi másodfellebbezés alapos.
- [28] A harmadfokú eljárásban irányadónak tekintett történeti tényállás szerint az S.-i Fegyház és Börtönben a büntetés-végrehajtási szervezet által üzemeltetett gazdasági társaságban művezetői feladatokat ellátó büntetés-végrehajtási zászlóssal szemben a Nemzeti Védelmi Szolgálat 2015. január 28. és február 11. közötti időszakra megbízhatósági vizsgálatot rendelt el, mert a vádlott több esetben azt a kijelentést tette, miszerint anyagi

ellenszolgáltatásért cserébe a börtönbe bármit be tud vinni vagy ki tud onnan hozni. Az eljáró védelmi tiszt 2015. január 28. napján másnapra mobiltelefonon találkozót beszélt meg a vádlottal, majd azon közölte vele, hogy egy újságíró ismerősének bizalmas információkra lenne szüksége a média által érdeklődéssel kísért P. T. fogvatartottáról, és ezért 100 000 forintot ajánlott fel. A vádlott ebbe beleegyezett, és azt a látszatot keltette, hogy miután konkrét ismeretekkel bír P. T. fogvatartásának körülményeiről, elszállításának lehetséges időpontjáról értesíteni tudja, amennyiben kap tőle egy ellenőrizhetetlen telefonszámot. A telefonszámot a vádlott meg is kapta. A P. T.-vel kapcsolatos információk átadása révén a vádlott további együttműködésre is hajlandó lett volna. A védelmi tiszt átadott neki egy pendrive-ot is azzal, hogy azt a következő napon adja át részére. A pendrive-re a vádlott különböző – a büntetés-végrehajtás biztonsága szempontjából közömbös, a bulvármédiából is megtudható – információt írt ki, és ezt az előzetes megbeszélésnek megfelelően 2015. január 30. napján átadta a védelmi tisztnek, aki ezért 100 000 forintot adott át, amit a vádlott elfogadott.

- [29] A ítélet tábla katonai tanácsa a felmentő ítéletét lényegében a Kúria Bhar.I.520/2017/3. számú – időközben már elvi bírósági határozatként közzétett (EBH.2018.B.1.) döntésére alapozta.
- [30] Ebből idézte a következőket: „A társadalomra veszélyesség valamilyen cselekménynek az a sajátossága, hogy sérti vagy veszélyezteti a büntetőjogilag védett jogi tárgyak valamelyikét. A társadalomra veszélyesség a törvényhozói értékeléstől függetlenül is létezik, és a bűncselekménnyé nyilvánítás indoka. Büntetőjogi jelentőségre azonban a jogalkotói értékelés eredményeként tesz szert. A társadalomra veszélyesség törvényi értékelése a törvényi tényállás útján történik, és a törvényi tényállási elemek (elsősorban az objektív elemek) alakítják, így a tényállásszerű cselekmény általában veszélyes a társadalomra. Mégis előfordulhatnak – ha kivételesen is – olyan tényállásszerű cselekmények, amelyek nem sértik vagy veszélyeztetik az adott bűncselekmény jogi tárgyát, és ezért nem veszélyesek a társadalomra. Ezt a lehetőséget a törvény elismeri azzal, hogy a társadalomra veszélyességet továbbra is a bűncselekmény fogalmi ismérvének tekinti. Ha bármelyik bűncselekményi ismerv hiányzik, nincs bűncselekmény. A hivatali vesztegetés elfogadása büntetnének védett jogi tárgya a közélet tisztaságán belül a hivatalos személyek szabályszerű, pártatlan és befolyástól mentes, elfogulatlan eljárásához fűződő állami és társadalmi érdek.”
- [31] Az ítélet tábla azonban nem vette figyelembe, hogy az elvi bírósági határozatként közzétett

- ügyben és a jelen ügyben elbírált cselekmény között több lényeges különbség is van.
- [32] A jelen ügyben a megbízhatósági vizsgálat elrendelésére egyértelműen a vádlott provokatív kijelentései miatt került sor, szemben a korábbi ügygel, amelyben kizárólag egy találkozóra került sor, amelyen a védelmi tiszt nem várta be, hogy a terhelt a vállalkozása alapján adatokat adjon át.
- [33] A jelen ügyben a vádlott és a védelmi tiszt az első találkozón tisztázta az „együttműködés” kereteit, és a védelmi tiszt kifejezetten azért adott át a vádlottnak egy pendrive-ot, hogy arra információkat töltsön fel, illetve akkor, ha olyan információhoz jut P. T. fogvatartotttól, amely a védelmi tiszt „újságíró ismerősét” érdekelheti, az átadott telefonszámon tudják tartani a kapcsolatot. Azaz a vádlott azt a látszatot keltette, hogy információi vannak P. T. fogvatartásának, esetleges szállításának körülményeiről, és a kapott pendrive-ra – ugyan a büntetés-végrehajtás rendjével, biztonságával kapcsolatban érdektelen – információkat töltött fel. A vádlott tehát aktív magatartást tanúsított, mielőtt a 100 000 forintot megkapta volna.
- [34] A hivatkozott és a BH-ban közzé is tett határozattal elbírált ügyben azonban erre az ügy terheltjének nem volt módja, a megbízhatósági vizsgálatot rosszul tervezték meg, és a védelmi tiszt még a rossz tervtől is eltért.
- [35] Figyelmen kívül hagyta továbbá az ítéletábra a EBH.2018.B.1. számon közzétett elvi határozat további megállapításait:
- [36] „A Kúria – a fellebbviteli főügyészség fellebbezésére is reflektálva – leszögezi: ez nem azt jelenti, hogy az Rtv. szerinti megbízhatósági vizsgálatot hatósági provokációnak tekintette. Az állam jogosult, de egyben köteles is ellenőrizni, hogy rendvédelmi szerveinek személyi állománya mennyiben alkalmas feladatai ellátására. A megbízhatósági vizsgálatnak az Rtv.-ben történő szabályozásával a jogalkotó a vizsgálatot lefolytató, és mást bűncselekmény elkövetésére felbujtó védelmi tiszt részéről egy büntethetőséget kizáró okot (a Btk. 24. §-a szerinti jogszabály engedélye) teremtett. Ezzel – és önmagában azzal a ténnyel, hogy a megbízhatósági vizsgálatot a rendőrségi törvényben szabályozta – lényegében azt fejezte ki, hogy a megbízhatósági vizsgálat az érintett szervezetek és a védett állomány »belügye«.”
- [37] A Kúria hangsúlyozza: a hatályos törvények alapján a megbízhatósági vizsgálat során a büntetőtörvénybe ütköző – tehát tényállásszerű – magatartás tanúsításának legális következménye a büntető feljelentés.
- [38] Ezt a Kúria az elvi határozatként közzétett ügyében is kiemelte: „Az Rtv. 7/A. § (1) bekezdése szerint a megbízhatósági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az azzal

érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali kötelezettségének. Ennek megállapítása érdekében a megbízhatósági vizsgálatot végző szerv a munkakör ellátása során a valóságban is előforduló vagy feltételezhető élethelyzeteket hoz mesterségesen létre. A megbízhatósági vizsgálat során feltárt jogsértés alapján fegyelmi vagy szabálysértési eljárás nem indítható. E rendelkezésből az következik, hogy abban az esetben, ha a megbízhatósági vizsgálat bűncselekmény gyanúját tárja fel, a büntetőeljárás megindításának nincs akadálya, sőt az Rtv. 7/C. § (1) bekezdése alapján, ha a megbízhatósági vizsgálat során bűncselekmény gyanújára utaló adat merül fel, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv a megbízhatósági vizsgálat befejezését követően haladéktalanul feljelentést tesz a hatáskörrel rendelkező szervnél [a feljelentés egyébként a Be. 171. § (2) bekezdése alapján is kötelező].” „A Kúria hangsúlyozza: e határozatával nem a megbízhatósági vizsgálat létjogosultságát kérdőjelezi meg (minthogy nem jogalkotó, és nem is a jogszabály alaptörvénynek való megfelelésségét végző Alkotmánybíróság, hanem jogalkalmazó és ezért ezt nem is teheti), és nem általános érvénnyel mondta ki, hogy a megbízhatósági vizsgálat keretében elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának társadalomra veszélyessége hiányzik.”

- [39] A döntés tartalmazza a következőket is: „A 2006. július 1-jéig hatályos büntetőjogi szabályozás szerint a cselekmény társadalomra veszélyességének csekély foka a büntethetőséget kizáró ok, a cselekmény társadalomra veszélyességének megszűnése vagy csekéllyé válása a büntethetőséget megszüntető ok volt. Ezeket a rendelkezéseket azonban a 2006. évi LI. törvény 2006. július 1-jével hatályon kívül helyezte. Ebből is az következik, hogy a cselekmény társadalomra veszélyességének teljes hiánya esetén a bűncselekmény egyik fogalmi eleme hiányzik: a cselekmény nem bűncselekmény, s ez a büntetőeljárás akadálya [Be. 6. § (3) bek. a) pont első fordulat]. Ezért egy tényállásszerű cselekmény esetén a jelenleg hatályos Btk. alapján is vizsgálni kell, hogy az veszélyes-e a társadalomra. Ez egyetlen esetben sem mellőzhető, és ez az ítélkező bíróság feladata.”
- [40] Azonban az adott ügyben egyetlen olyan, a terhelt büntetőjogi felelősségét kizáró körülmény sem merült fel, mint a Kúria által korábban elbírált Bhar.I.520/2017. számú ügyben.
- [41] Az elvi bírósági határozatában a Kúria több olyan ügyet sorolt fel, amelyben a megbízhatósági vizsgálat alapján indított büntetőeljárások – mivel a cselekmények tényleges társadalomra veszélyessége igazolható volt – eredményesen zárultak.
- [42] A vádlott által elkövetett cselekmény társadalomra veszélyessége ebbe a sorba illeszkedik:

hivatali (szolgálati) beosztását kihasználva azt a látszatot keltette, hogy egy, a média érdeklődésének középpontjába került fogvatartottról bizalmas információkat hajlandó közölni, és ezért jogtalan előnyt fogadott el.

- [43] Ezért a Kúria a Be. 398. § (1) bekezdése alapján az ügyészi másodfellebbezésnek helyt adva a volt büntetés-végrehajtási zászlós büntetőjogi felelősségét a Btk. 294. § (1) bekezdés II. fordulata szerinti hivatali vesztegetés elfogadása büntetében megállapította.
- [44] Az elsőfokú bíróság által feltárt büntetéskiszabási körülményekkel kapcsolatban a Kúria rámutat a következőkre:
- [45] A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (régi Hszt.) korábbi rendelkezései, illetve a jelenleg hatályos, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) 41. §-a a büntetlenségnél jóval szigorúbb feltételeket tartalmaz, és kizáró okként nevesíti a múltbeli büntetőjogi felelősségre vonást. Ezért a büntetlen előélet e személyi kör esetében nem tekinthető enyhítő körülménynek.
- [46] Nagy nyomatékka a vádlott szolgálati viszonyának időközbeni megszűnése sem értékelhető enyhítő körülményként, mivel a vádlott szolgálati viszonyáról és rendfokozatáról való lemondás nyilvánvalóan a megbízhatósági vizsgálat eredményével függött össze.
- [47] A ténybeli és bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomás – a Legfőbb Ügyészség indítványával ellentétben – az általános bírói gyakorlat szerint enyhítő körülmény, ennek érvényesítése a katonai ítélkezésben is helyes.
- [48] A büntetőeljárás – vádlottnak fel nem róható – elhúzódása is enyhítő körülmény, főleg úgy, hogy ez kizárólag az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárési szabálysértésnek, a késedelmes kitűzésnek tudható be.
- [49] Mindettől függetlenül az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés – az ilyen jellegű cselekmények elszaporodottságára is figyelemmel – kifejezetten enyhe. Figyelemmel azonban arra, hogy az elsőfokú ítélet ellen a katonai ügyész kizárólag pénzbüntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést, melyet azonban a Legfőbb Ügyészség visszavont, a Kúria az elsőfokú bíróság által eredetileg kiszabott mértékű és próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés és a lefokozás kiszabására látott lehetőséget.
- [50] A bűnjelként lefoglalt pendrive elkobzása a Btk. 72. § (1) bekezdés a) pontján míg a vádlott bűnügyi költség megfizetésére kötelezése a Be. 338. § (1) bekezdésén alapszik.

(Kúria Bhar. I. 1.826/2017.)